

U ŚW. BARTŁOMIEJA W MIERZESZYNIE

Numer 57 (574)

Mierzeszyn, 15 listopada 2023 r. ISSN 2082-0089 Rok 14

Pismo przeznaczone jest wyłącznie do użytku wewnętrznego członków wspólnoty parafialnej w Mierzeszynie.

WIZYTA JEGO EKSCYLENCJI KS. ARCYBISKUPA TADEUSZA WOJDY SAC METROPOLITY GDAŃSKIEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. JANUSZA KORCZAKA W WARCZU *15 listopada 2023 roku*

Ekscelencjo, Czcigodny Księżu Arcybiskupie!

W imieniu społeczności szkolnej witam Cię w naszej szkole jako dobrego i życzliwego Pasterza Archidiecezji Gdańskiej. Cieszymy się niezmiernie, że Ksiądz Arcybiskup jest w naszej szkole.

Obecność tak zacnej Osoby jest wielkim zaszczytem dla całej społeczności nauczycielskiej i uczniowskiej, która tak bardzo sobie ceni współpracę z Kościołem na polu edukacyjno – wychowawczym.

festem sollemnem ze możliwości odwołania
 szkoły podstawowej im. Janusza Korczaka w
 Warcu. Należy ona w tym miejscu
 ludzienia troskliwości i skłębali
 szej.

Wymaganiem sollemnem pastoralnego dobroczyniśwa,

15 listopada 2023

+ Tadeusz Wojda
 Metropolita Gdański

Od lewej: Ks. Andrzej Sowiński proboszcz Parafii św. Bartłomieja Apostoła w Mierzeszynie, Pani Elżbieta Sabatowska - Kot dyrektor Szkoły Podstawowej Specjalnej im. Janusza Korczaka w Warcu, Ks. Arcybiskup Tadeusz Wojda SAC Metropolita Gdański, 15 listopada 2023 roku.

**Z DZIEJÓW SZKOŁY W WARCZU
W GMINIE TRĄBKI WIELKIE
IN MEMORIA W 220. ROCZNICĘ POWSTANIA**

Szkoła w Warczu w gminie Trąbki Wielkie należy do najstarszych nie tylko w gminie, ale i na terenie Wyżyny Gdańskiej. W 2024 roku obchodzić będzie 220. rocznicę swego powstania.

W 1804 roku w dawnym krzyżackim, a później miejskim majątku dworskim w Warczu dzięki działaniom Królewskiej Regencji i Kamerze Domen powstała jednoklasowa ewangelicka szkoła wiejska. Jednocześnie powołano do życia stowarzyszenie oświatowe obejmujące swym działaniem majątek Warcz i warczańskie oraz należące do Błotni wybudowania.

W skład gospodarstwa szkolnego wchodziła chata z mieszkaniem dla nauczyciela, stajnia i klasa mieszczące się pod jednym dachem i ogród, które ówczesny dzierżawca majątku Warcz Martin Sontag zgodnie z umową dzierżawną przekazał na potrzeby szkoły.

Do 1835 roku mieściła się ona na wcześniejszym gruncie należącym do leśnictwa, po czym została przeniesiona. W 1837 roku budynek szkolny i stajnia zostały odnowione. Kolejnego remontu dokonano w 1862 roku.

W 1845 roku z warczańskiego obwodu szkolnego wyłączono majątek Johannistał przeniesiony do obwodu Buszkowy, a włączono do niego majątek Domachowo.

14 lipca 1857 roku regencyjne władze oświatowe działając na podstawie powstałej 11 grudnia 1845 roku ordynacji szkolnej nadały ewangelickiej jednoklasowej szkole w Warczu statut. Zgodnie z nim nauczyciel otrzymywał wynagrodzenie początkowo 20, a później 30 talarów i podwyżki, wolne mieszkanie, opał (tzw. deputat drzewny), transport, wolne pastwisko dla 1 krowy i 2 świń, zaopatrzenie w naturalia, ogród i warzywniak oraz małą łąkę.

15 października 1872 roku Ministerstwo Oświaty, Wyznań i Medycyny wydało postanowienia ogólne i instrukcje dotyczące urządzania, zadań i celów pruskich szkół elementarnych między innymi jednoklasowej ewangelickiej szkoły w Warczu.

Zgodnie z nimi powszechny obowiązek szkolny dotyczył dzieci w wieku od 6 do 14 lat.

W uzasadnionych przypadkach nauka mogła być przedłużona o rok lub dwa. Imienną listę uczniów co roku do 15 marca przekazywał nauczycielowi samorząd lokalny, a ten wpisywał dzieci na początku roku szkolnego na listę główną z zaznaczeniem, czy dziecko jest ochrzczone, czy też nie. Za nieuzasadnione absencje uczniów w szkole groziły rodzicom lub opiekunom kary pieniężne. Regencyjnym rozporządzeniem zabroniono im bez pisemnego zezwolenia lokalnego inspektora szkolnego wysyłania dzieci w roku szkolnym do pasienia bydła. Postanowienia ustalały, że szkoła miała być podzielona na trzy oddziały i poziomy edukacyjne, które były zróżnicowane w zależności od wieku i poziomu wykształcenia uczniów: niższy (20 godzin), średniozaawansowany (30 godzin) i zaawansowany (30 godzin). Przejście na kolejny poziom odbywało

się po zdaniu pozytywnie egzaminu. Liczba uczniów w szkole jednoklasowej nie mogła przekroczyć 80. Jeśliby przekroczyła, to należało utworzyć szkołę przedpołudniową w przypadku braku drugiego nauczyciela lub drugą klasę i zatrudnić drugiego nauczyciela. Powyżej 120 uczniów należało utworzyć trzecią klasę. Nauka prowadzona przez jednego nauczyciela miała odbywać się w jednym i tym samym pomieszczeniu dla uczniów w różnym wieku z uwzględnieniem komfortu ich nauczania i zdrowia, a ich liczba nie powinna przekraczać 80. W szkołach odbywały się co roku planowe szczepienia (pierwsze i kontrolne) dzieci przeciw ospie.

W ramach programu nauczania uczono: religii (w 1939 zamieniono ją na lekcje uświadczenia narodowo-socjalistycznego), języka niemieckiego, rachunków z początkami geometrii, rysunków, historii, przyrody i geografii, śpiewu. Chłopcy uczestniczyli w gimnastyce, a dziewczęta miały robótki ręczne.

Stopień jego realizacji był sprawdzany przez lokalnych i powiatowych inspektorów szkolnych w czasie wizytacji i na egzaminach końcowych zwalniających od dalszej nauki w okresie do Wielkanocy i do św. Michała danego roku.

Z dostępnych danych wynika, że poziom nauczania w szkole w Warczu był bardzo niski, gdyż np. egzaminy przeprowadzone w 1883 roku w okresie do Wielkanocy i do św. Michała 1882 roku wykazały, iż na 97 uczniów z dalszej nauki zwolniono tylko 2 uczniów, w tym 1 z wynikiem przeciętnym i 1 z przepisowym.

W 1896 roku z powodu tego, że nauczyciel otrzymywał deputat drzewny z warczańskiego lasu należącego do fiskusa doszło do procesu, który wygrał ten ostatni.

W 1910 roku wybudowano nową szkołę, którą 25 kwietnia 1910 roku oddano do użytku. Uroczystego otwarcia dokonał lokalny inspektor szkolny pastor Züllsdorf z Juszkowa.

1 stycznia 1911 roku w związku ze wzrostem liczby uczniów do 128 zgodnie z ustaleniami z 15 października 1872 roku utworzono drugą klasę i zatrudniono drugiego nauczyciela.

Warczański obwód szkolny obejmował obszar dworski i gminę wiejską Warcz z wyłączeniem wybudowania Kaninchenberg należącego do Buszków, leśny obszar dworski Malentyn i obszar dworski Domachowo.

Pod koniec czerwca 1934 roku szkoła w Warczu obchodziła uroczystość 130. rocznicy swego powstania.

NAUCZYCIELE W SZKOLE W WARCZU (1804-1945):

Johann Ludwig Müller 1804 - 1834
Adolf Robert Lierau 1834 - 1843
Karl Wegner 1843 - 1850
Salomon Preiss 1850 - 1857
W. Balcke 1857 - 1860
Julius W. Rademacher 1860 - 1867
Puttinalis 1867 - 1877
Woltschläger 1877 - 1878
Gustav Rathke 1878 - 1886
Erich Kriesen 1886 - 1929
Leo Hasselberg 1911
Anton Reinholz 1919
Max Hinz 1929 - 1936
Ewald Troyke 1937

DARIUSZ DOLATOWSKI

STRONA INTERNETOWA

PARAFII: www.parcafia.i3k.pl

CMENTARZA: www.mogily.pl/mierzczyn

NUMER KONTA PARAFIALNEGO Parafia św. Bartłomieja Apostoła w Mierzszynie
PL 34 8335 0003 0303 2437 2000 0001 Kod BIC/SWIFT: GBWCPLPP
Bank Spółdzielczy w Pruszczu Gdańskim Oddział Trąbki Wielkie

U ŚW. BARTŁOMIEJA W MIERZESZYNIE – Gazeta Parafii św. Bartłomieja Apostoła w Mierzszynie.

Pismo przeznaczone jest wyłącznie do użytku wewnętrznego członków wspólnoty parafialnej w Mierzszynie.

Redaktor naczelny: ks. Andrzej Sowiński, zastępca red. naczelnego: Irena Krzemińska, red. techniczny: Franciszek Sowiński.

Wydawca: Parafia św. Bartłomieja Apostoła, ul. Wolności 17, 83-041 MIERZESZYN, tel. (0048) 58 682 81 78,

e-mail: mierzczyn@diecezjagdansk.pl Cena: dobrowolna ofiara, liczymy także na sponsorów gazety.